

RAPORT DE ACTIVITATE 2013

2013

CENTRUL DE ANALIZĂ ȘI PREVENIRE A CORUPȚIEI
CHIȘINĂU | 2013

CUPRINS

- I.** Despre CAPC
- II.** Expertiza vulnerabilității actelor normative din perspectiva drepturilor omului
- III.** Monitorizarea implementării politicilor anticorupție în autoritățile publice centrale în anul 2013
- IV.** Construirea sprijinului public pentru eforturile anticorupție ale Comisiei Naționale de Integritate
- V.** Rezumatul proiectelor implementate de CAPC în 2013

I. Despre CAPC

DENUMIRE: Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC)

ECHIPA:

Galina BOSTAN, *Președinte*

Domnița PAGONI, *Vicepreședinte*

Lilia IONIȚA, *coordonator de proiecte*

Stela PAVLOV, *coordonator de proiecte*

Mariana KALUGHIN, *jurist*

Viorel PÎRVAN, *jurist*

Radu JIGĂU, *jurist*

Dina SEMINAHIN, *contabil*

Dan IFTODI, *specialist IT*

STATUT: ONG

SEDIU: Chișinău, str. Sfatul Țării 27, of.06

TEL/FAX: (373) 22 23 83 84

SITE: www.capc.md

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC) este o organizație non-guvernamentală, înregistrată la Ministerul Justiției la data de 19 aprilie 2000.

Scopurile CAPC: contribuirea la reducerea nivelului corupției în țară până la un nivel, care nu ar afecta drepturile și libertățile cetățenilor; ridicarea nivelului conștientizării pericolului pe care-l prezintă fenomenul corupției pentru stat; studierea nivelului pătrunderii corupției în societate și stat; determinarea sferelor care au fost în cea mai mare măsură afectate de corupție; considerând că corupția are loc acolo unde nu există transparență, ridicarea nivelului transparenței în activitatea instituțiilor statale și celor politice; considerând că organele unui stat democratic își desfășoară activitatea pe contul și în interesul societății, stabilirea unui monitoring al societății asupra activității organelor statului.

Principalele domenii în care CAPC s-a implicat în această perioadă sunt: expertiza vulnerabilității proiectelor actelor normative din perspectiva drepturilor omului; elaborarea de studii și cercetări în domeniul anticorupție și respectarea drepturilor omului în Republica Moldova; monitorizarea autorităților publice; organizarea și desfășurarea cursurilor de instruire în domeniul anticorupție.

CAPC este membru al **Alianței Anticorupție din Republica Moldova** (www.alianta.md), care reunește actori ai societății civile și oferă posibilitatea ONG-urilor membre să facă schimb de informații cu privire la activitățile existente, iar Guvernul preia comentariile de la membrii săi.

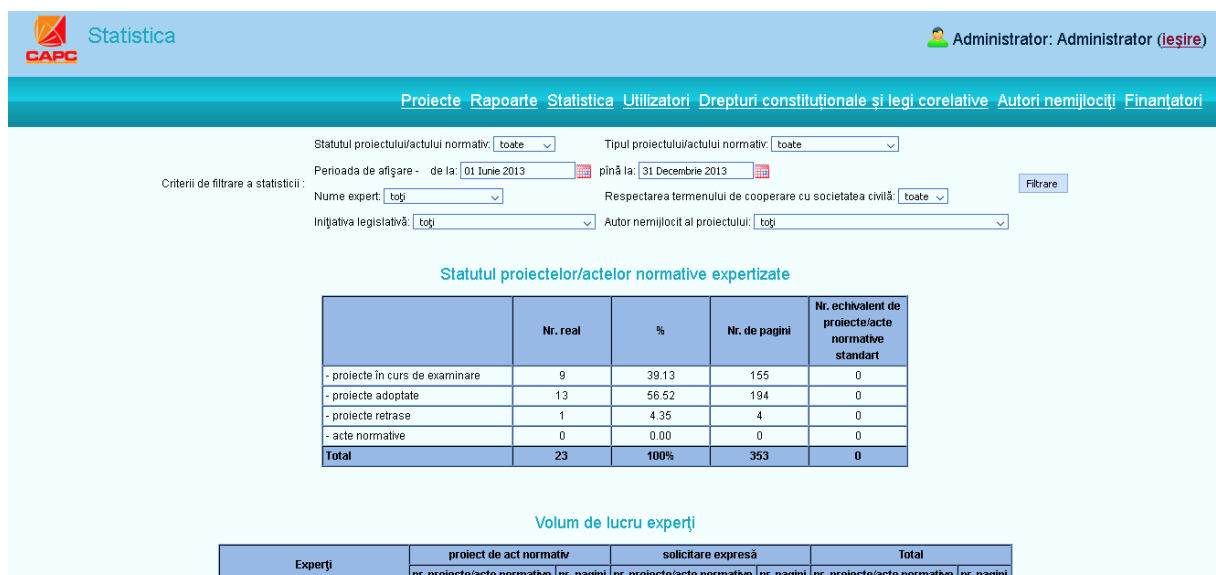
II. Expertiza vulnerabilității actelor normative din perspectiva drepturilor omului

Proiectul "**Expertiza vulnerabilității actelor normative prin prisma drepturilor omului**" a fost implementat în perioada **1 iunie 2013 – 31 decembrie 2013** și a fost susținut de către **Apărătorii Drepturilor Civile din Suedia** (Civil Rights Defenders from Sweden).

Misiunea proiectului a constat în efectuarea expertizei legislației Republicii Moldova din perspectiva drepturile omului, care a permis: identificarea și eliminarea problemelor cadrului legal care favorizează apariția, perpetuarea sau creșterea situațiilor de încălcare a drepturilor omului, inclusiv a egalității de gen; informarea publicului despre conținutul proiectelor și mediatizarea proiectelor de acte normative discriminatorii.

În vederea creării capacităților pentru efectuarea expertizei din perspectiva drepturilor omului a fost organizat un seminar de instruire la care au participat 13 experți CAPC. În cadrul trainingului, experții au fost familiarizați cu *Ghidul pentru efectuarea expertizei vulnerabilității proiectelor de acte normative prin prisma drepturilor omului și egalității de gen*, care a devenit un îndrumar pentru aceștia în procesul de examinare a proiectelor de acte normative în conformitate cu standardele internaționale privind protecția drepturilor omului. În același timp, a fost făcută o prezentare a *template-ului*, un sistem electronic de introducere standardizată a datelor, pentru a ajuta experții CAPC care generează rapoarte de expertiză, sistem menit să asigure controlul calității acestor avize și să producă statistici exacte cu privire la tipurile de obiecții/recomandări formulate de experți în rapoartele lor, precum și cu privire la eficiența obiecțiilor/recomandărilor acestora.

În perioada de implementare a proiectului, CAPC a efectuat expertiza vulnerabilității proiectelor de acte normative prin prisma drepturilor omului și a egalității gender a **23 proiecte de acte normative** plasate pe site-ul Parlamentului, care au constituit în totalitate **350 de pagini**. În rapoartele de expertiză, experții CAPC au formulat **203 de obiecții și recomandări** privind elementele de vulnerabilitate din proiectele de legi examinate. Eficiența expertizei va fi măsurată la sfârșitul anului 2014 și va fi reflectată într-un Studiu, care va fi prezentat în cadrul unei mese rotunde la care vor fi invitați ai Parlamentului, instituțiilor guvernamentale, mass-mediei și societății civile.

gender.capc.md/admin/reports

Часто посещаемые Gardenscapes - New ... Начальная страница

Administrare rapoarte Administrator: Administrator (iesire)

Proiecte Rapoarte Statistica Utilizatori Drepturi constituționale și legi corelative Autori nemijlociți Finanțatori

Rapoarte: [în curs de examinare de către administrator](#) [publicate cu postare pe site](#) [la proiecte adoptate](#) [cu editare multiplă](#) Criteriu de căutare: nr. raport Caută

Rapoarte - 168

Nr.	Număr raport	Data raport	Denumirea raportului	Expert	Vizualizare	PDF	Editare
1.	1	11-10-2013	Raport de expertiză la Proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei Republicii Moldova nr.1024-XIV din 02.06.2000 (art.1, 17, 20, ș.a.)	PAVLOV Steluta			
2.	2	13-11-2013	Raport de expertiză la proiectul Legii privind Codul de etică și conduită a deputatului în Parlament	KALUOHIN Mariana			
3.	3	12-11-2013	Raport de expertiză la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul contravențional – art.88 ¹ , 400; Legea privind drepturile copilului – art.21)	PAGONI Domnita			
4.	4	04-11-2013	Raport de expertiză la proiectul Legii privind impozitul agricol	JIGAU Radu			
5.	5	09-12-2013	Raport de expertiză la proiectul Codului transporturilor rutiere	PAGONI Domnita			
6.	6	28-10-2013	Raport de expertiză la proiectul Legii privind fondurile de pensii facultative	PAVLOV Steluta			
7.	7	08-11-2013	Raport de expertiză la proiectul Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare	JIGAU Radu			
8.	8	08-11-2013	Raport de expertiză la proiectul Legii privind grupurile de producători și asociațiile lor	JIGAU Radu			
9.	9	12-11-2013	Raport de expertiză la proiectul Legii cu privire la locuințe	PIRVAN Viorel			
10.	10	12-12-2013	Raport de expertiză la proiectul Legii privind performanța energetică a clădirilor	IUDIN Gheorghe			

În perioada de referință au fost organizate **7 conferințe de presă** pentru a informa mass-media și publicul cu privire la evoluțiile importante în legislație, prin promovarea de noi proiecte de legi în Parlament. La aceste conferințe de presă au fost prezentate riscurile importante survenite prin promovarea legilor defecte și a fost explicat impactul acestora asupra populației.

De asemenea, au fost redactate și distribuite **15 comunicate de presă** pentru mass-media cu privire la constatările importante ale experților asupra proiectelor de legi pentru a informa publicul cu privire la noile modificări ale legislației în curs de elaborare. Referințe la activitatea de expertiză a CAPC s-au conținut în **26 de articole din mass-media** scrisă și electronică.

III. Monitorizarea implementării politicilor anticorupție în autoritățile publice centrale în anul 2013

Pe parcursul anului 2013, **CAPC**, în parteneriat cu **TI-Moldova** și cu suportul financiar al **Fundației Soros-Moldova**, a continuat să monitorizeze implementarea politicilor anticorupție în câteva autorități publice, inițiată în anul 2012.

Prin proiectul „**Monitorizarea implementării politicilor anticorupție în autoritățile publice centrale în 2013**” TI-Moldova și CAPC au monitorizat implementarea de către aceleași **20 autorități publice centrale** (Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Apărării, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Ministerul Mediului, Ministerul Educației, Ministerul Culturii, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Ministerul Tineretului și Sportului, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (ulterior CNA), Inspectoratul Principal Fiscal de Stat, Serviciul Vamal.)

De asemenea, au fost monitorizate aceleași **politici anticorupție** (Aplicarea mecanismului intern de prevenire a corupției (CAPC); Declararea veniturilor și proprietății (TI-Moldova); Promovarea standardelor etice, aplicarea politicii de tratare a conflictelor de interese (TI-Moldova); Promovarea transparenței și responsabilității în gestiunea finanțelor publice (TI-Moldova); Sporirea calității liniilor fierbinți (CAPC); Eficientizarea sistemului de petiționare (CAPC); Sporirea calității paginilor web ale autorităților publice (TI-Moldova)) realizate în anul 2012.

Metodologia a fost testată în 2012 și a permis evaluarea atât a nivelului de implementare a politicilor, cât și a calității măsurilor întreprinse APC. Este de remarcat că în 2013, în legătură cu modificarea și completarea cadrului legal, **monitorizarea pe unele politici a fost extinsă** (tratarea conflictelor de interese și promovarea normelor etice, calitatea paginilor web, promovarea transparenței și responsabilității în gestiunea finanțelor publice).

În procesul monitorizării a fost utilizat un ansamblu sistematizat de indicatori, determinat de specificul politicilor anticorupție și conținutul actelor normative relevante. Indicatorii și sursele utilizate în procesul monitorizării au fost cercetate prin metoda solicitării informațiilor de la autoritățile publice, confruntării informațiilor din diferite surse, chestionării colaboratorilor autorităților publice centrale.

În conformitate cu planul de acțiuni, în cadrul proiectului au fost efectuate următoarele **categorii de acțiuni**:

1. Monitorizarea implementării politicilor anticorupție;
2. Expertiza cadrului legal care reglementează politicile monitorizate;
3. Campania advocacy;
4. Campania de mediatizare.

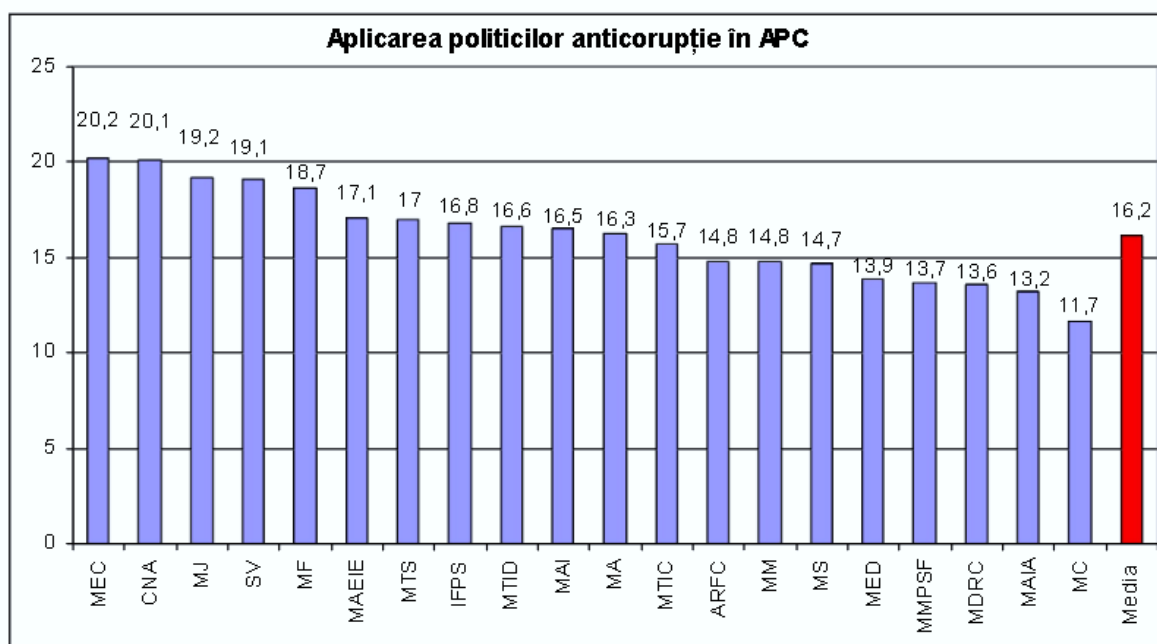
În calitate de metode de cercetare au fost utilizate: solicitarea informațiilor de la autoritățile publice prin scrisori oficiale, solicitarea informațiilor prin telefon, confruntarea informațiilor din diferite surse, verificarea prezenței informațiilor pe paginile web ale APC, utilizarea tehnicii *petiționarul misterios*.

În rezultatul analizei informațiilor obținute în procesul monitorizării au fost completate **tabele de sinteză/șabloane pentru APC** în profilul politicilor monitorizate. Tabelele de sinteză conțin descrierea stării curente privind politica anticorupție aplicată de APC, constatările/problemele identificate și propunerile de îmbunătățire a situației. Informațiile din tabele permit compararea stării de lucru privind aplicarea politicilor anticorupție într-o autoritate publică cu situația din alte autorități și eventuala preluare a bunelor practici. În funcție de constatările privind aplicarea politicilor anticorupție de către APC, acestora le-au fost atribuite **punctaje/scoreuri (la o scară de la 0 la 4)**, fiind întocmite clasamente ale APC pe fiecare politică în parte. În final, prin însumarea punctajelor/scoreurilor pe toate politicile aplicate de autorități, a fost întocmit un clasament general al APC privind calitatea politicilor anticorupție aplicate.

Clasamentul final al APC în funcție de calitatea politicilor anticorupție aplicate

Pentru a generaliza rezultatele APC pe toate politicile anticorupție aplicate, au fost însumate punctajele atribuite autorităților în profilul fiecărei politici monitorizate și întocmit următorul clasament.

Scorurile APC în profilul politicilor anticorupție sunt următoarele.

APC	Tratarea CI	Declararea veniturilor și proprietății	Calitatea paginilor web	Gestiunea finanțelor publice	Sistemul de petiționare	Mecanismul intern de revenire a corupției	Liniile fierbinți	Total
MEC	2,8	2,7	3,1	3,1	3,1	3	2,4	20,2
CNA	3,6	2,5	2,6	2,6	2,3	3	3,5	20,1
MJ	3,3	2,5	3,6	3,3	2	1,8	2,7	19,2
SV	3	2,7	2,6	2,8	2	2,5	3,5	19,1
MF	3	2,7	3	3,2	1,3	3	2,5	18,7
MAEE	2	2,7	2,6	3,2	2,3	3	1,3	17,1
MTS	2	2,7	2,6	2,5	3	2,7	1,5	17
IFPS	3	2,7	3,1	2,9	2,1	1,3	1,7	16,8
MTID	3	2,5	2	1,9	2,7	2,7	1,8	16,6
MAI	1,4	1,8	2,5	2,9	2,7	2	3,2	16,5
MA	2,7	3,3	2,3	2,1	2,7	1	2,2	16,3
MTIC	2	2,3	2,5	1,9	2,7	2,3	2	15,7
ARFC	2,3	2,6	2,2	2,5	1,3	1,8	2,1	14,8
MM	2,5	2,5	2,1	2,1	1,3	2,8	1,5	14,8
MS	1,7	2,8	3	2,6	1,4	1,5	1,7	14,7
MED	1,7	1,3	2,3	2	2,2	1,2	3,2	13,9
MMPSF	1,4	2	2,2	3	2,7	1,3	1,1	13,7
MDRC	1,7	2,5	2,2	2,3	1,3	1,7	1,9	13,6
MAIA	2,3	2	1,9	1,9	2,1	1,7	1,3	13,2
MC	1,7	2,7	1,9	1,3	1,8	0,8	1,5	11,7
Media	2,4	2,5	2,5	2,5	2,2	1,9	2,1	16,2

Extras din Raportul de monitorizare

„Autoritățile publice dispun de un cadru legal suficient pentru aplicarea politicilor anticorupție. În anul 2013 cadrul legal a fost consolidat, fiind adoptate un șir de legi importante, menite să asigure independența judecătorilor, să permită confiscarea extinsă a averilor dobândite prin acte de corupție, precum și să permită testarea integrității. A fost introdusă și o componență nouă de infracțiune - răspunderea penală pentru îmbogățirea nejustificată. Au fost majorate amenzele pentru fapte de corupție și extinsă până la 15 ani interdicția de a ocupa funcții publice pentru cei condamnați pentru corupție. Au intervenit modificări și în cadrul normativ, inclusiv modificată Metodologia de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, aprobat Regulamentul cu privire la evidența cadourilor și Regulamentul de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție, aprobate instrucțiunile privind modul de completare a declarațiilor de venituri și proprietate și de interese personale. Cu toate acestea, există lacune și omisiuni care împiedică buna aplicare a politicilor (în special, în Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății, Legea cu privire la conflictul de interese, Legea cu privire la Comisia Națională de Integritate).

În 2013 a început să activeze Comisia Națională de Integritate. Nefiind asigurată în măsură suficientă cu mijloace financiare, personal calificat, resurse informaționale, tehnice etc., rezultatele înregistrate de Comisie în supravegherea respectării legislației din domeniu au fost destul de modeste. CNI a început să plaseze declarațiile de venituri și proprietate și interese personale în formă scanată pe pagina sa web, a creat baza de date a persoanelor responsabile de colectarea declarațiilor, a organizat un șir de instruiți pentru colecții de declarații și angajații APC. CNI a inițiat în 2013 circa 120 dosare de control în care erau vizate persoane din autoritățile publice centrale și locale, mai mult de jumătate din dosare fiind axate pe

potențiale conflicte de interese și incompatibilități. În mare parte, controalele au fost pornite în baza informațiilor jurnaliștilor de investigație, sesizărilor ONG-urilor și APC. Cea mai mare parte a actelor de constatare a CNI au fost contestate. Partea motivațională care stă la baza actelor de constatare a CNI nu este publică. În lipsa unei sistem informațional automatizat al declarațiilor, verificarea acestora de CNI rămâne problematică.

La general, APC monitorizate au depus eforturi pentru a asigura implementarea politicilor anticorupție în 2013. Comparativ cu anul precedent, autoritățile au avansat în aplicarea politicilor: declararea veniturilor și proprietății, tratarea conflictelor de interese și promovarea normelor etice, calitatea paginilor web, funcționarea liniilor fierbinți. Privitor la aplicarea altor politici nu au fost constatate progrese. Cele mai bune realizări în aplicarea politicilor anticorupție le-au avut MEC, CNA, MJ, SV, cele mai slabe –MAIA și MC. Este de remarcat că APC monitorizate au oferit, de obicei, informații complete și explicite în confirmarea aplicării politicilor, cu toate acestea, a fost și situații când autoritățile au evitat să prezinte sau au prezentat informații incomplete, confuze și irelevante. În unele cazuri autoritățile au dat dovadă de formalism în abordarea subiecte lor referitoare la politicile anticorupție, pecum și nu au extins aplicarea politicilor asupra instituțiilor subordonate, deși acestea exercită activități vulnerabile la corupție”.

În ceea ce privește **expertiza cadrului legal**, în cadrul proiectului CAPC a efectuat expertiza Legii pentru modificarea și completarea Legii cu privire la petiționare, care a fost elaborat de Ministerul Justiției. Rezultatele expertizei au fost expediate Parlamentului Republicii Moldova.

Pentru **promovarea rezultatelor monitorizării** din 2013 și pledoaria continuă pentru implementarea propunerilor de ameliorare a politicilor anticorupție făcute în cadrul acesteia, TI-Moldova a făcut câteva prezentări pentru reprezentanții instituțiilor publice și

ai societății civile (conferința organizată de PNUD – Moldova dedicată rolului Parlamentului în prevenirea corupției), a prezentat rezultatele monitorizării politicii conflictului de interese la sesiunea deschisă a Alianței Anticorupție cu participarea reprezentanților Comisiei Naționale de Integritate, iar la cererea Camerei Înregistrării de Stat, reprezentantul TI-Moldova a făcut o prezentare generală a rezultatelor monitorizării pentru colaboratorii acestei instituții.

Pe lângă campania de advocacy, a fost inițiată și desfășurată și o amplă **Campanie de mediatizare** (conferințe de presă, seminare, interviuri) pe subiectele de monitorizare a politicilor anticorupție în autoritățile publice centrale. Promovarea rezultatelor monitorizării a fost efectuată prin intermediul interviurilor pentru media scrisă și electronică și participărilor la emisiuni radio și TV. Astfel, în perioada de referință, au fost oferite interviuri la Publika TV (Declararea veniturilor și a proprietății), TV Strasenii (Calitatea politicilor anticorupție), Europa Liberă (Monitorizarea UNCAC), Jurnal TV (Perspective de reprimare a corupției în RM), portalul Moldova curate (Eficientizarea controlului intereselor, veniturilor și proprietății agenților publici).

IV. Construirea sprijinului public pentru eforturile anticorupție ale Comisiei Naționale de Integritate

Datorită presiunii UE, în anul 2012, în Republica Moldova au fost create instituții cheie anticorupție. Centrul Național Anticorupție a fost creat prin remanierea vechiului Centru pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției care s-a dovedit a fi ineficient. În plus, prin Legea nr. 180 din 19/12/2011 a fost înființată Comisia Națională de Integritate, care vizează controlul averii funcționarilor.

Centrul Român de Politici Europene – Republica Moldova, în parteneriat cu **Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției** și **Expert Forum** implementează în perioada **1 octombrie 2013 – 31 august 2014** proiectul **"Construirea sprijinului public pentru eforturile anticorupție ale Comisiei Naționale de Integritate"**, care urmărește să consolideze comunicarea Comisiei Naționale de Integritate cu societatea civilă și mass-media din Republica Moldova, în scopul de a asigura conștientizarea, obiectivitatea, transparența, integritatea, în contextul prevenirii și combaterii corupției în Republica Moldova. Proiectul este susținut de către **Ambasada Finlandei la București** în cadrul Programului **"FUND FOR LOCAL COOPERATION"**.

Ca și **obiective** au fost trasate următoarele:

Obiectiv 1. Analiza relației dintre instituțiile anticorupție, mass-media, societății civile și oficiali din Republica Moldova, precum și evaluarea modului în care aceste instituții sunt percepute de către organizațiile societății civile, instituțiile mass-media și oficiali.

Obiectiv 2. Facilitarea schimbului de experiență și transferul de know-how de la jurnaliștii români care se ocupă cu instituții anticorupție către jurnaliștii din Republica Moldova;

Obiectiv 3. Furnizarea de expertiză către Comisia Națională de Integritate, astfel încât aceasta va fi capabilă de a avea o comunicare și coordonare îmbunătățită cu toate instituțiile interesate, inclusiv cu organizațiile societății civile și mass-media, care ar putea avea un rol în punerea în implementarea anumitor măsuri de politică anticorupție și în monitorizarea eforturilor anticorupție ale Comisiei Naționale de Integritate.

Obiectiv 4. Consolidarea societății civile, instituțiilor mass-media și oficialilor și monitorizarea eforturilor de combatere a corupției ale Comisiei.

Obiectivul 5. Crearea unui cadru pentru o discuție coerentă și dezbateri care se va concentra atenția ONG-urilor, mass-mediei, părților interesate și factorilor de decizie cu privire la activitatea Comisiei Naționale de Integritate.

Obiectivele propuse ne-au permis să atingem următoarele **rezultate**:

un **raport de cercetare** care să ofere recomandări pentru ONG-uri, mass-media, funcționari și instituții anticorupție;

o **masă rotundă** la Chișinău **pentru lansarea raportului de cercetare** elaborat în cadrul primei activități și **pentru asigurarea unui schimb de experiență** și transfer de know-how de la jurnaliștii români către partea moldovenească;

o **strategie de comunicare** pentru Comisia Națională de Integritate;

2 **mese rotunde** cu participarea reprezentanților societății civile, mass-mediei, persoanelor cu funcții de conducere ai Comisiei Naționale de Integritate, reprezentanților ministerelor, ambasadurilor și deputaților din Parlamentul Republicii Moldova, care vor discuta activitatea concretă a instituției anticorupție și dezvoltarea ei de mai departe;

3 **traininguri anticorupție** pentru ONG-uri, instituții mass-media și funcționari.

Aceste rezultate vor permite, de asemenea, societății civile, mass-media și funcționarilor să evalueze în mod constant activitatea Comisiei Naționale de Integritate.

VII. REZUMATUL PROIECTELOR IMPLEMENTATE DE CAPC ÎN 2013

Denumire proiect	Perioada de implementare	Finanțator	Valoarea suportului financiar	Număr personal implicat
Expertiza vulnerabilității actelor normative din perspectiva drepturilor omului	01.06.2013-31.12.2013	Civil Rights Defenders	21 130.00 EUR	11 persoane
Monitorizarea implementării politicilor anticorupție în autoritățile publice centrale în anul 2013	15.07.2013-31.12.2013	Fundația Soros Moldova	26 994.00 USD	5 persoane
Construirea sprijinului public pentru eforturile anticorupție ale Comisiei Naționale de Integritate	15.10.2013 - 15.07.2014	Ambasada Finlandei la București	9 350.00 EUR	2 persoane